

MY LAI-MASSAKREN 1968

TEKST 40

Calleys beretning om My Lai-massakren

Det vakte voldsom opsigt i verdensoffentligheden, da det i november 1969 blev kendt, at en deling amerikanske soldater havde nedslagtet civile vietnamesere i landsbyen My Lai i Sydvietnam den 16. marts 1968. Baggrunden for massakren var, at den amerikanske efterretningstjeneste havde udpeget landsbyen som et muligt hovedkvarter for FNL. Efterretningstjenesten regnede med, at de fleste civile ville være på markedet i en nærliggende by på det tidspunkt, hvor aktionen skulle finde sted. De beboere, som var tilbage i landsbyen måtte derfor være Vietcong-sympatisører. Til operationen brugte man blandt andet det såkaldte Charlie kompagni, der var kommet til Vietnam i december 1967. Ingen af de menige, hvis gennemsnitsalder var ca. 20 år, havde kamperfaring, men havde vist gode resultater på militærskolen, hvor de kom fra.

Løjtnant William Calley var delingsfører for den deling soldater fra Charlie kompagniet, der dræbte uskyldige civile vietnamesere i My Lai. I begyndelsen af 1971 blev han ved en amerikansk krigsdomstol idømt livsvarigt fængsel, men blev i 1974 benådet af præsident Nixon. Den følgende tekst er et uddrag af: Body Count. Lieutenant Calley's Story as told to John Sack, 1971.

Den dag vi fik ordre til at tage til My Lai, holdt vi en gudstjeneste for sergent Cox. En vellidt soldat i Charlie kompagniet – nå ja, vi mistede aldrig en soldat, som ikke var vellidt. Jeg har ingen anelse om, hvorfor han havde samlet en 105 mm artillerigranat med bambushåndtag op. En løjtnant sagde: "Læg den forbandede tingest," men den sprang i luften: den sendte ham til helvede. Det var en minefælde. (...)

"Han døde, mens han forsvarede Amerika," sagde præsten.

Og efter bønnerne for sergent Cox rejste kaptajnen sig for at sige noget pænt og sagde: "Vi har stadig en krig, som skal udkæmpes, folks. Vi har ikke tid til at græde over det her. Det er et overstået kapitel. Glem det: især fordi vi skal til Pinkville i morgen." Pinkville, det var vores navn i kompagniet for My Lai 1. På kortene var den farvet lyserødt, og så snart Medina nævnte det, satte soldaterne sig op. Eller *vågnede* op. Medina fortsatte, "Vi er ude efter den 48. bataljon. Og de er os talmæssigt overlegne i forholdet to til en. *Mindst*, og vi vil lide svære tab i morgen."

Jeg tænkte, *for helvede, han behøvede ikke at sige det. Alle vidste det*: Alfa og Bravo kompagnierne havde været der før. Og folk havde fået hovedet blæst af eller deres nosser blæst af: Jeg mener bogstaveligt talt, eller sad nu som grøntsager på Walter Reed i Washington. Så snart man er tæt på Pinkville, befinder man sig i et væg-til-væg minefelt. Og man bliver beskudt forfra og bagfra: fra de "civile" i My Lai 6. De gamle mænd, kvinder og børn, der rent faktisk er med i bataljonen: de irregulære styrker. Og de skyder, og de armerer miner, og de udløser dem. Og hvis de er sammen med dig som krigsfange, afsikrer de ens forbandede håndgranater. Og man siger: "Gudfaderbevares! De er over det hele," og man styrter rundt. Og man dør som fluer: det skete for Alfa, det skete for Bravo, og det vil ske for Charlie i morgen.

Hvad mig angår. Jeg vidste nu, at *det er et forbandet lotteri her. Det er som en mand, der trækker navne op af en høj hat*. En fin eller en skidt fyr, det kunne blive hvem som helst. Bare ved at være det forkerte sted på det forkerte tidspunkt: sådan er det. Og hvad kunne være mere forkert end at være i Vietnam i marts

1968: i Tet? Det var tåbeligt, det var idiotisk at bruge kompagniet mod en hel bataljon i morgen. Det var ikke efter lærebøgerne. Selvfølgelig, hvis jeg får den besked: "Tag til Kina i morgen, alene. Og udslet det," så er jeg nødt til at tage af sted. Med højt humør! Eller tage til Pinkville uden at spørge, "Hvorfor?" En sekondløjtnant er ikke den, der kan stille den slags spørgsmål. Lad generalen om at stille det. Jeg kunne blot tage til Pinkville og forsøge. Og bede: Jeg vidste, at det er noget stort at dø. Det sker én gang i livet, men kunne godt tænke mig at udskyde det.

Måske kunne jeg. Vi havde en plan, fortalte Medina os alle sammen nu. Han gik hen til en jeep, tog en skovl frem og tegnede for sine fødder et kort over operationsområdet. Fra venstre mod højre var det My Lai 4, My Lai 5, My Lai 6 og My Lai 1: eller Pinkville, ved Det Kinesiske Hav. Pinkville var nu VC's basislejr, sagde Medina, men vi ønskede ikke at blive beskudt bagfra, så vi skulle begynde med My Lai 4. Og fortsætte til My Lai 5, My Lai 6 og My Lai 1. "Vi må ikke lade nogen komme bag på os," sagde Medina, sådan som jeg husker det. "Det gik i fisk for Alfa og Bravo, fordi de lod VC komme bagfra. Og de led svære tab og mistede drivkraften, og det blev deres endeligt. "Vores job," sagde Medina "er at rykke ind hurtigt og uskadeliggøre alt. At dræbe alt."

"Kaptajn Medina? Mener De også kvinder og børn?"

"Jeg mener alt." (...)

For det første var vi kommet ind den forkerte vej: Jeg var, hvor anden deling skulle have været. Vi havde byttet side, og jeg var blevet tilkaldt af kaptajn Medina, "Har nogen tal på de faldne?" Jeg havde set nogle faldne på en tapiokamark: Forårsaget af artilleriet. Eller granaterne, raketter eller maskingeværer. Eller os selv: Jeg vidste det ikke, men jeg sagde til Medina: "Seks til ni faldne." Han rapporterede til kampgruppen, "niogtres faldne." I My Lai havde sol-

daterne ladet sig sinke af hække, buske, træer, af hegn, af huse: og så skudt på egne soldater forude, og jeg tænkte, *Gud, vi kommer bare til at slå hinanden ihjel*. Det er sandt: jeg havde ikke hørt nogen VC geværlid. Eller motérlid, men jeg sagde ikke til mig selv, *Ih, nu kan jeg ånde lettet op*. En terrænløber siger ikke, *Nah, jeg fører. Nu kan jeg slappe lidt af* – han bliver ved med at sige til sig selv, *Bare fremad*. (...)

Jeg havde kun haft brug for at skyde to gange i My Lai 4. Jeg var alene ved et murstenshus, og jeg kiggede ind. Ved ildstedet var der en vietnamesisk mand. Ved vinduet en til – og jeg skød dem, jeg dræbte dem. Og mærkeligt nok: det rørte mig simpelthen ikke. Jeg havde engang en luftbøsse, og jeg skød en spurv med den. Jeg græd dengang, men nu? Jeg tænkte, *røvhullet er død, og jeg er kommet på tavlen*. Det værste ved det havde været lyden. Min riffel larmede. Den sagde bang: og det var det værste ved det. Jeg kan ikke svare dem, som spørger: "Hvordan kan du slå nogen ihjel, mand?"

"Jeg ved det ikke," siger jeg. "Med en riffel går jeg ud fra. Eller ved at stikke ham ned. Eller brænde ham. Eller på en anden måde. Hvad med dig?"

"Jeg kunne aldrig dræbe nogen."

"Selv ikke hvis de prøvede at dræbe dig?"

"Jeg kunne aldrig dræbe nogen."

"Godt, så ville du være en dårlig soldat."

"Jeg kunne ikke leve med det."

En tåbelig udtalelse, mener jeg. De fleste amerikanske mænd var med i Korea eller Anden eller Første Verdenskrig. De slog ihjel, og de er ikke alle sammen gået i spåner. De slap ganske enkelt ud af det. Menneskets bevidsthed: Jeg tror den har flere forsvarsmekanismer end sår. For mit vedkommende, så plagede det mig ikke at slå de mennesker ihjel i My Lai. Jeg dræbte ikke – jeg kunne ikke dræbe for min fornøjelses skyld. Vi var ikke i My Lai for at dræbe mennesker, slet ikke. Vi var der for at dræbe den *ideologi*, som bæres af – jeg ved det ikke.

Skakbrikker. Klumper. Kødstykker, og jeg var ikke i My Lai for at udrydde intelligente mennesker. Jeg var der for at udrydde en uholdbar ide.

For at udrydde kommunismen. Godt, jeg hader at indrømme det, men de fleste ved en hel del mere om kommunisme end jeg gør. I skolen skænkede jeg den ikke en tanke. Jeg afviste den bare: jeg så på kommunismen som en sydstatsmand ser på en neger, formentlig, *den er ond, den er slem*. Husk på at jeg gik i skole i 1950'erne, og det blev banket ind i hovedet på os fra mellemskolen og op, *gjort er forkert, gjort er rigtigt, kommunisme er forkert, demokrati er rigtigt*. (...)

Jeg kom ud af My Lai på den anden side: den østlige side, og jeg så nogle mennesker foran mig. Vietnamesere, og amerikanere, der holdt opsyn med dem. (...)

Der kom et opkald fra kaptajn Medina. »Hvor er du?«

»Jeg er på den østlige side, og jeg er i gang med tjekke bunkerne.«

»Jeg har fandeme ikke bedt dig om at tjekke dem! Få dine mænd i stilling.«

»Jeg har en masse vietnamesere her,« sagde jeg, eller »Jeg har en masse VC'ere -«

»Skil dig af med dem. Få dine mænd i stilling nu.« Medina vidste, *Vi har stadig en VC bataljon foran os. Når som helst for fanden -*

»Forstået«, sagde jeg, og bevægede mig i retning af disse mennesker. I rismarken foran mig. Ved denne overrissingsgrøft: en grøft som vietnameserne får vandet fra. Og de sad på hug der med en soldat til at holde opsyn med dem: underkorporal Medlo. Han var meget bange, ved jeg. Han tænkte, *Når som helst vil de gå til modangreb. Og trække i en snor et eller andet sted. Eller en kæde et eller andet sted eller* - Jeg ved det, fordi han fortalte det i sit vidneudsagn. Jeg gik hen til Meadlo og spurgte ham, »Ved du, hvad du skal gøre af disse mennesker?« Et forbandet ulogisk spørgsmål. Hvordan helvede skulle en

underkorporal vide det? Jeg vidste ikke, hvad vi skulle gøre. Jeg tænkte måske, *Nå, hvis Meadlo ved, hvad han skal, behøver jeg ikke bekymre mig om det*. Et forbandet ulogisk spørgsmål på dette ulogiske sted: i Vietnam. »Ved du, hvad du skal gøre af disse mennesker?«

»Ja -«

Og netop da så jeg en soldat med et af disse individer: en vietnamesisk pige. Han holdt fast i hendes hår for at holde hende nede på knæ. Han havde en håndgranat (fik jeg senere at vide) til at true hendes lille baby med. Han ville have den slikket af.

Jeg løb lige derhen. »Tag dine forpulede bukser på,« sagde jeg. »Gå hen på din plads!«

Jeg ved ikke, hvorfor jeg var så satans hellig med det. Voldtægt: i Vietnam er det meget almindeligt. Og i My Lai - jeg har endda hørt, at det er en tolvårig på billedet i *Life*. En soldat fra den deling, der gjorde det, vidnede senere om det. (...)

Jeg gik forbi underkorporal Meadlo. Han havde stadig vietnameserne der. Jeg stoppede ikke engang, jeg sagde, »For fanden! Du sagde, *Jeg ved, hvad jeg skal gøre af disse forbandede mennesker*. Skaf dig af med dem!« Jeg mente - for helvede, jeg ved det ikke, jeg havde ikke tænkt det igennem. Jeg mente, »Skil dig af med dem.« Jeg mente, »Sving en tryllestav. Og sig 'Forsvind.'« Jeg mente, »Ryd dem af vejen,« men jeg tænkte ikke over, hvad *det* betød. Hvis det for Meadlo betød »Dræb dem«, må jeg indrømme: det var det, jeg mente. Jeg havde disse ordre: »Gå i den forbandede stilling.« Hundrede meter længere fremme, og vietnameserne var alle helvedes meget i vejen. Det var ikke nogen leg, det her! Jeg sagde til Meadlo, »Få dem over på den anden side af grøften. Eller skaf dem af vejen!«

»Forstået.« Eller et eller andet bekræftende ord.

Jeg stoppede ikke, jeg gik videre til sergent Mitchell. Han havde nogle ting fra bunkerne,

såsom patronhylstre. Og ikke ret meget andet, og jeg sagde til ham, »Glem det! Kan du se de tre træer derhenne? Stil dit maskingevær op -« Og så hørte jeg skyderi tæt på os: nord for os. Jeg sagde til sergent Mitchell, »Og spred dine mænd til venstre: til sergent Bacon.«

»Forstået.«

Og gik hen til hvor skyderiet foregik. Jeg gik rundt om et par buske, og jeg så folk nede i overrislingsgrøften. Og døde: og et par stykker mere, der stadig var i gang med at træde ned i den. Jeg så Meadlo der. (...)

Og nogle andre, og jeg skød selv ned i grøften. Nogle få skud: jeg havde disse sporlyskugler, og de er dårlige til M16'eren. De er rødmalerede: malingen skaller som regel af i kammeret. De kan sætte sig fast, og jeg affyrede højst en seks-syv skud, i højst tres sekunder. På hele bunken og på en vietnameser, som lige var ved at rulle væk. Eller kravle væk, og jeg sagde til soldaterne, »Nu for helvede! Kom over på den anden side! Gå i stilling!«

Jeg var rasende! For det første havde jeg disse miner længere fremme, og jeg ville gerne have haft vietnameserne foran mig. Ikke døde, og især ikke i den forbandede grøft. Hvad nu hvis jeg var blevet ramt? Og havde behovet den til at slås fra? Jeg vidste, at soldaterne ikke ville *hoppe* ned i den med lig over det hele, og jeg vidste sgu godt, at *jeg* ikke ville. Det er lidt af en rodet skyttegrav, og jeg var forbandet irriteret over det. Men mest irriteret på soldaterne selv. Jeg ville ikke have Medina på nakken: jeg ville have dem i stilling. *Nu*, og jeg sagde til Dursi, »Skynd dig. Kom over på den anden side af grøften, inden du brækker dig.« Han havde et »*Åhhhh*« udtryk, som om han var på hjortejagt, og han havde kigget ind i en død hjorts øjne. Det havde været et beskidt stykke arbejde: en soldat er et menneske, og jeg sagde til Dursi, »Flyt dig.« Han sagde senere i sit vidneudsagn, »Det var i et

medfølelse tonefald.« Det skal nok være rigtigt.

Meadlo var noget for sig. Et spark i røven ville ikke ydmyge ham: det ville ikke engang gøre ham gal. Og det var ellers lige, hvad denne soldat trængte til. Han stod stadig og skød på ligene nede i grøften. Med automatisk gevær (der er noget galskab i krig, tro mig). Husk på, at han var bange, og han har måske tænkt, *Hvis der er nogen i live, kommer han efter mig.*

For mit eget vedkommende har jeg allerede fortalt om det: Jeg fik min hjemsendelsesordre i 1969, og jeg blev fløjet lige direkte til Washington, til generalinspektørens kontor. Jeg fik ikke at vide hvorfor: Jeg gik alligevel ind for det, jeg gik helt ind for en undersøgelse. Faktisk kunne jeg godt tænke mig at hele den forbandede krig i Vietnam blev undersøgt. Og hæren spørger: »Er det rigtigt eller forkert?« En senatskomite udtalte, at vi havde dræbt 300.000 civile derovre, vi havde såret andre 500.000, vi havde skabt fire millioner flygtninge og jeg kunne godt tænke mig, at der var nogen som ville spørge: »Er det det værd?« Vi havde gennemført kamppatruljer hver dag, vi havde skudt med artilleri hver nat, og vi havde bombet mere i Vietnam: end i Japan, Tyskland, Italien og Korea. Og ødelagt deres afgrøder, og jeg ville ønske at, obersten i Washington havde spurgt mig: »Løjtnant Calley? Det her handler om den amerikanske krig i Vietnam.« Det gjorde han imidlertid ikke. Han sagde: »Dette drejer sig om en operation d. 16. marts 1968 i landsbyen My Lai 4.«

Jeg forstod det ikke. En undersøgelse af My Lai? Hvorfor ikke Operation Golden Fleece? Eller Operation Norfolk Victory? Eller Operation Dragon Valley? Eller hvorfor ikke selve Saigon? Der havde vi dræbt hundredvis af mænd, kvinder og børn i februar og marts 1968 under Tet-offensiven.